

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványtartalék átvétele:
 Egy évre — — — 10 kor.
 Negyedévre — — — 4 "
 Helyben kassza kordva:
 Egy évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 hónap utáni napok kivételével.

Beosztás és kiadványtartalék:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A munkásság kassza kordva
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Működés és hirdetések a
 kiadványtartalékban intézendők.

Egyes adatok ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, márc. 5.

Paraszt szocializmus.

Mintegy öt éve, hogy a magyar munkásnép lelketlen dologkerülő izgatók lázítása folytán félrevezetve, oly mérvű követeléseket támasztott a gazdasági munkaadókkal szemben, mely méltán megdöbbentette az amugy is számtalan eséllyel küzdő gazdákat és bizony soknak keserűvé tette azt az Isten áldását, a melyért keresztényi ájtatossággal napi imáinkban könyörgünk és fohászkodunk, mondván: »Add meg nekünk mindennapi kenyerünket.«

Azóta sok mindenféle intézkedés történt egyrészt társadalmi, másrészt törvényhozási uton és úgy látszott, mintha a keresztültüvtt övrendszabályok lecsillapították volna a forrongó elemeket s a szociális kérdést végleg megoldották volna.

Igen nagy tévedés ezt hinni, már azért is hiu remény lenne, mert a szocializmus apostolai most is lázasan dolgoznak és oly óvatossággal, hogy még az éj csöndjét is felhasználják társadalombontó eszméik hirdetésére; természetesen nem ingyen apostolkodnak, hanem beiratás czimén alaposan megzsarolják a felizgatott hiszékeny népet, a melyet saját céljaikra fordítanak.

A megzsarolt nép pedig észre sem veszi, hogy ezek a varázsmeséket hirdető agitátorok az ő filléreik besöprésére áhi-toznak első sorban.

A mult év rossz tengeri termése és

az ennek folytán szükségét szenvedő vidék a leghálásabb talaja a szocialista szónokok közveszélyes tanai virágzásának. Az éhes ember békétlen, minden mesét készséggel elfogad, a mi kedvező helyzetbe jutást ígér neki, bár a legképtelenebb és törvénytelen utakon is.

Mindenki abban a meggyőződésben van, hogy a földmívelésügyi miniszter által felállított cseléd- és munkás segélypénztárak egy csapásra megszűntetik e bajokat, pedig ez nem egészen van úgy.

Nézetem szerint két okra vezethető vissza, hogy ezen valóban áldásos intézménynek nincs meg a kellő fogadata.

Az első főkéllék az, hogy még mindig nincs kellőképen megmagyarázva a fenti intézmény jelentősége. Mert sok vidék népe bizalmatlan, — a közvetlen példa hiányzik nála. A szabadon mozgó lélekmergezők pedig oly magyarázatot adnak, hogy egy újabb adóféle stb. Valósággal mesterségesen szítják az elégedetlenséget.

A legszigorubb eljárást kellene az ily gyűlésekkel szemben foganatosítani — és kivenni a rendes gyűlekezési törvény intézkedése alól, mint egy állami és társadalmi rendzavarást külön szigorú elbánás alá vonni. Mert ez ugyanis egy százejű sárkány, a melynek ha csak egy feje megmarad, ujra kinő a többi mind.

Zuglapok özönét árasztják a falusi lakosságra, a mely a hitélet világában, erkölcsi érzetét támadja meg. Naponként olvassa vagy hallja a bűnesetek egész halmazát, mely az utóbbi időben felburjázott két filléres keresztényellenes lapokban mint ujdonság szerepel. Mire visz ez? — a romlásra és erkölcsi elzűllésre.

Téli időben a magyar paraszt kevesebb foglalkozás hiányában ősi szokásaként a szomszédba jár beszélgetni, mi természetesebb, hogy tömegesen vonulnak a nézetők szerint sorsukon könnyítő ígéretekkel telimeselő, szocialista paraszt agitátorokat — ha még egy kis szükség is segítséggül járul — a mi sajnos, a mi parasztjainknál kevés kivétellel állandóan megvan — meghallgatni és ígérteket készpénz gyanánt fogadni.

A szükség, a békétlenség testvére, — kicserzett testtel, meghibbant gondolkodással bíró, erkölcsi alapot nélkülöző reményvesztett tömegre a legkivihetlenebb ígérlet nagy hatással van, a mely rendesen a mások földbirtokának az egyszerű szétosztása eszméje körül mozog.

Oda megyünk a hol sok van, attól veszünk a kinek sok van.

Ilyenféle kijelentések a legkedvesebbek a mi föld éhes parasztjaink előtt.

Azt azonban határozottan rossz néven veszi, ha intelligens gazdától azt hallja, hogy azt a kis földjét munkálja meg jobban, vagy pláne ha felébe vagy részbe kivett földje rossz munkájáért büntetés éri. S ha a munkás körülményeit tekintjük, sokszor nem is a megélhetési mód az, a mi miatt békétlenkedik, hanem az osztózási vágy idegen vagyonban, melybe a szentírásnak vett izgató beszédek hatása alatt képzeletileg belehelyezkedik.

Orvoslása nézetem szerint még egyrészt a különleges szigorú büntetés a lázítók ellen, másrészt pedig a háziipar fejlesztése, a mi igen fontos letérítése volna a vagyonharácsolás eme fékezetlen utjára.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Exczenrikus zeneszerzők.

Angolból ford. Dr. Némethy Gyula.

Különleges természet dolgában a zeneszerzők között talán Haydn áll legközelebb Beethovenhez. Alig lehet komikusabb dolog, mint e két zeneszerző dolgozószobájának kontrasztja — Beethoven szobája, a zürzavar tömkelege, melynek közepette sétál a zeneszerző maga, a rendetlenség valóságos génusza és Haydn lakása, melyben ő is halhatatlan műveket írt, melyeknek külalakja oly rendes és tiszta volt, hogy egy vén kisasszony se csinálhatta volna különbül. Hogy kedve szerint komponálhasson Haydn, szükségesnek tartotta a pacsirtával kelni föl, azt vélve, hogy madárének közben legszabadabban támadnak a lélekben zenei gondolatok. Először meggyőződött arról, hogy szobájában minden tárgy, minden csekélység, csecsebecse a maga helyén van, tökéletes rendben, s csak azután ült le írni. De a legrendkívülbb dolgot még nem említettük. Ilyen korán reggel, hogy tanulmányait végezhesse, mindig teljes udvari öltözetet vett

föl, hajporos parókát, kardot, kalapot, kézelt. Más öltözetben azt hitte, egy sort se tudna írni. Ezenkívül egy bizonyos gyűrűnek kellett lenni az ujján, melyet sokra becsült — más-
 különben, ez volt rögeszméje, semmi zenei gondolat nem ötlött eszébe. Minden áján emléksztünk Addison anekdotájára az ügyvédéről, ki beszédjei alatt mindig egy fonalat szorongatott ujjai között, melyet gonosz nyelvek »megjegyzései fonatának« neveztek el. Hasonlóképp bírálhatták Haydn id-jében a kritikusok a zeneszerző makacs ragaszkodását ehhez az ékszerhez, kijelentve, hogy az e nélkül írott zenedaraboknak nem volt meg a »kellő gyűrűjük«.

Meyerbeer más módon szerzett ihletet. A reggel friss levegője, a madarak éneke semmi hatást nem gyakorolt saturnusi természetére. A mennydörvés robaja, a villámok czkázása, az eső folytonos sühog sa egész sereg zenei gondolatot sugalmazott néki. Hogy élvezhesse e különös kíséretet, az ihlet e forrásait, teljes mértékben, Meyerbeer a háztetőn készítettett egy szobát magának, ahol minden taralék nélkül kit-hette magát az elemek dühének, s hol csak egy üvegfödél védte a testét az idő ellen. Hallottuk eleget műkedvelő fényképészek részére alkotott ilyen helyiségekről, de az mégis különös, hogy egy zeneszerző hasonló módszert követ, nem a negatívok kifejlesztésére, hanem gondolatok gyűjtésére.

Meyerbeer mindig nagyon féltékeny volt a természettel rendezett ilyen titkos interview-ira. Oly szentül őrizte, annyira kihasználta azokat, mintha valóságos zenei izgatószerkek lettek volna, s az ő esetében csakugyan azok voltak. Oly tévedhetetlen biztossággal megjövendölte a közelgő zivatart, mint a fecske vagy varjú. Beszéli, hogy egy alkalommal ebédet adott s ő maga ült az asztalfőn, de alig hogy az első kanál leves után égzengés hangzott el, közmegelepítésre a házigazda fölugrott és kiszaladt, hogy kedvencz zenei izgatószerét használhassa, otthagyván egymás gondjára boldogtalan vendégeit.

Az olasz zeneszerző Donizetti, ki egykor, mikor Lucia di Lammermoor volt divatban, a legnépszerűbb volt egész Európában, más eszközökkel szerzett inspirációt, melyek nem kevésbé különösök, de sokkal ártalmasabbak voltak. Ő be szokta venni magát temetni szobájába, egy nagy csomó kottapapírral tintával, tollal no meg három négy telt kávéskannával. Ezeket elfogyasztotta irás közben, ivott-ivott míg bennük tartott. Azután új adagot rendelt, egyiket a másik után. Mesés kávémennységet pusztított el, azonban ő ezt elengedhetetlennek tartotta az ihlethez. E rendkívüli szokás következtében az egykor csinos ember arcaszíne oly sárgára vált, akár egy kínai vagy hindu, a jkai legtöbbnyire feketék voltak, idegrendszer

* The Strand Magazine, February 1903. Eccentric Musicians. By J. F. Rowbotham. 161. 1.

ról — melynek folytán a téli semmittevés megszüntetésével egy nem nagy, de biztos jövedelmi forrás állana rendelkezésére a paraszt népnek. Példa rá, hogy a legutóbbi kiállításokon egyszerű szalmafonásokból mily csinos háziipari czikkeket láttunk közönséges falusi paraszt kezekből kikerülni.

Tekintve, hogy a szalmafonáshoz minden helyen elég anyag van, csak a nép oktatására alkalmas helyi tartózkodásu szakegység hiányzik. Nem tartanám czél szerűtlennek azon intézkedést sem, hogy közigazgatási járasonként egy oly egyén volna rendelkezés alatt, a ki a munkásmozgalmakkal és a munkások, falusi paraszt nép, körülményeivel közgazdasági szempontokból különlegesen foglalkoznék. Ha tud lenni faiskola és fatenyésztési felügyelő értelmes módon, miért ne lehetne a kettőt arra hivatott alkalmas egyénekre ruházni; kik a jóra rosszra egyaránt fogékony elemet minden körülményeikben az országnak hasznára, a közjó gyakorlására — vezetnék.

A mai állapotokon változtatni föltétlen szükség a míg nem késő, mert a nép között levő községi jegyző annyi dologgal van elhalmozva, hogy ideje — ha még akarná is — nincs reá. Lelkész és tanítónak sok helyen igen kevés már a befolyása saját népére. Tehát más oldalról kell célravezető eszközökhöz nyulni, hogy a különben józan eszű paraszt beláthatlan következményű tettekre ne ragadtassa magát.

K—y Andor.

Szabadelvűség és megélhetés.

Jaj annak, a ki nálunk jajgatni — nem, csak panaszkodni mer azért, hogy a beözönlő új honfoglalók elkapdossák előle a kenyeret. Ugy agyondorogolják a szabadelvűség nevében, mintha meg sem született volna. Nálunk tehát lehet válogatni, hogyan pusztuljunk el: mint szabadelvűek éhségből, vagy mint nem-szabadelvűek a dorongolások bőségéből?

A szabadelvűség minta-nemzete, az angol nép pedig azalatt megteszi azt, a mitől mi félünk.

tönkrement s ezzel természetesen szellemi tehetőségei is korán kimerültek.

Rossini bogara egészen más típust tüntet föl. Ő volt a leglustább ember a világon, s különlegessége főleg a következő oknak tulajdonítható. Ritkán került ki az ágyból délelőtt; reggel fölébredéskor, ha a nap borult volt és nem tetszett neki, képes volt megfordulni pár-náján, s odakialtani szolgájának: »kelts föl holnap ugyanabban az időben.« Mire ő készségesen tovább aludt a következő huszonnégy órában. Szerzeményeinek egy részét ágyban írta, talán nagyobb részét. Szokása volt, hogy este egy tekercs papirost és íróat helyezett asztalára ágya mellett, úgy hogy reggel, a nélkül, hogy legkevésbé is megzavartatna volna magát, ágyiroháiba burkoltan megkezdhetné valamelyik operája komponálását. Egy napon egy szép duetten dolgozva csaknem befejezte azt, mikor a papírlap szerencsétlenségre ki-estt kezei közül, s elzúrt némi távolságra az ágytól, úgy hogy semmikép sem érhetette el onnan.

Mit tegyen? Ha fölkel és visszahozza, ezzel teljesen széthányja ágyiruháit, s reggeli kényelmének vége. Elhatározta tehát, hogy inkább ír egy új duettet, mint hogy zavartassa magát; s elfelejtvén teljesen, milyen volt az első, egészen új dallamot csinált a második száma. Így tehát az »Il Turco in Italia«-nak

Az ausztráliai gyarmatokat ujabbban veszélyesen kezdi fenyegetni a kínai bevándorlás. Ez a sárga faj a maga elképzelhetlen csekély igényével valóságos csapása az ottani angol lakosságnak. Még oly csekélyből, a mennyiből egy angol gyermek sem. Ugy ruházódik, hogy az angol koldus is különb, persze hogy így felelőre, harmadára nyomja le a munkabért. A mellett a kínai szívesen összetart, az angollal el nem vegyül, angoltól semmit sem vásárol s a hol lehet, becsapja. A kínai telepesek közül terjed az erkölcselenség, mert az ópium-szívást már a gyermek is kezdi és terjeszti s olyan erkölcsi zűllés árad szét, a minőről eddig Ausztráliában nem tudtak.

De nem akarnak tudni ezentul sem. Egy szerűen kimondták, hogy kínait az ausztráliai angol gyarmatokba többé be nem bocsátanak.

Nekünk nem kell olyan messze mennünk a mi kinézereinkért. Csak a magunk czopfját kellene levettünk s rögtön meglátnók, hogy nemcsak Ausztráliában kell védekezni a förtös beözönlés ellen.

A galántai választás.

Galántáról jelentik: A képviselőválasztás hajnalban ért véget. Eszterházy Mihály gróf szabadelvűpárti jelölt 1440 szavazattal győzött Kormos József néppárti 986 és Havas József függetlenségi párti 294 szavazata ellenében.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 5.

Elnök: Tallián Béla.

Az irományok előterjesztése során elnök bejelenti, hogy Kaas Ivor báró, a számbokrétai kerület képviselője végleg igazoltatott. Bemutatja Hatvan feliratát a katonai javaslatok ellen. (Eljenzés a balon és szélsőbalon.)

Belicska Benjámin: Papp János a magyar-csékai és gróf Wickenburg Márk az ujbányai kerület képviselőjét az igazoló bizottság a szokásos harmincz nap fenntartásával igazolta.

Elnök: Következik a napirend:

az ujonczjavaslatok

folytatólagos tárgyalása.

Reich Aladár: A honvédelmi miniszter megáramadta a függetlenségi pártot, illojalitással, frázis hajhászással és népbolonditással vádolva. A honvédelmi miniszter e támadó védekezése ismételt kihívás volt. (Ugy van! a szélsőbalon.)

A trónbeszédekben, a diplomaták magatartásában évek óta azt halljuk és találjuk, hogy mindannyian az európai béke fenntartására törekednek. A békés fejlődés föltétele tehát nincs veszélyeztetve. Nem lehet komoly az az utalás, melyet más államok harczképességére tesznek, mert ezekben az államokban nincsenek oly tatóngó hézagok gazdasági és nemzeti életükben, mint nálunk. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az oknélküli katonai követelések csak azt mutatják, hogy egy idegen nagyobb hatalom uralkodik felettünk, amelynek érdekei teljesen ellentétben állanak a mi érdekeinkkel és azért kell nekik a hadsereg erősítése, hogy legyen támaszuk. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Magyarország összes érdekeit alárendelik az uralkodóház családi érdekeinek. Ez pedig gyarmati politika. (Ugy van! a szélsőbalon.) A magyar állam érdekeivel hogy mennyire ellentétben áll e mostani államkapcsolat, azt legjobban e javaslatok benyújtása mutatja, kérdi a miniszterelnököt, miért nyújtották be a javaslatot, mely ellentétben áll a nemzet akaratával?

Széll Kálmán: Mert a hadsereg emelésére szükség van!

Reich Aladár: Hiszen ellenséget sehol sem látunk.

Széll Kálmán: Az már késő lenne, mire látnánk.

Reich Aladár: E javaslat leszorítja az ország érdekében föltétlen szükséges törvényjavaslatokat.

Széll Kálmán: Er. vagyok az oka?

Endrey Gyula: Itt vannak a tisztviselők. No hiszen várhatnak.

Széll Kálmán: Önök az okai, én beterveztetem.

Reich Aladár: A többség képes az országot törvényen kívüli állapotba sodorni.

Széll Kálmán: Önöktől függ.

Reich Aladár: A javaslatoknak ellene kell állanunk minden erőnkkel. Az ország érdeke kívánja ezt. Hiszen maga a jászberényi kürt is erre hívott fel. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Endrey Gyula: Azóta az a kürt is be-dugult.

Reich Aladár: Köszönettel tartozunk az osztrák képviselőknek és főrendeknek felszólalásukért, legalább tudjuk, minő véleménynyel vannak rólunk odaát. Hogy naplóinkban feljegyeztessenek, felolvassa a beszédekét. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbalon.)

A tisztikar és a legénység közötti viszonyról szól. Szomorú állapotok uralkodnak ottan. (Ugy van! a szélsőbalon.)

rának, eljátszott rajta egy népszerű darabot, hátratett kezekkel.

Néha tanítványaival szemben is rendkívüli volt a magaviselete, melyet épen csak hogy tőle lehetett eltérni. Egy fiatal ember játszott egy alkalommal egy egész osztály előtt a meseter valamelyik rhapsodiáját. A játék folyamán Liszt föl s alá járt dörmögve: »En nem így játszánám; micsoda ujjtartás, micsoda kifejezés.« Végre letült a padra a játszó mellé, s egy kézzel ismételte a diszantban, amit a játszó följebb adott elő a klaviatúrán. Majd két kézzel kezdte rá s minden perczen több helyet foglalt el széken és klaviatúrán, míg végre, melyen visszakergetve a játszót a basszusba egy erőteljes lökessel letaszította őt a padról, úgy hogy hanyatt esett s általános kacagás közben befejezte a játékot úgy, »ahogy kellett volna azt játszani.«

Több példát is hozhatnánk föl tárgyunk megvilágítására, de talán elég ennyi is. Távol áll tőlünk azt bizonyítani, hogy a zeneszerzők a legkülönlegesebb emberek. Csak azt kívátnék föltüntetni, hogy a fölhozottak a legkülönlegesebbek voltak a muzsikusok között.

(Vége.)

két duettje van egy helyzetre, s az illető énekes választgatja, amelyik jobban tetszik.

Liszt Ferencz különlegességei nem röstségből vagy rossz szokásból eredtek, hanem merő szeszélyből vagy hiuságból. A leghívságosabb ember volt ő, s ezer szeszély rabszolgája. Csak akkor zongorázott, ha épen kedve volt, s ha akarata ellenére nógatták, gyakran durván megsértette hallgatóságát. Egy alkalommal Rómában egy amerikai hölgy ebédjére volt hivatalos, aki büszke volt zenei ízlésére és lelkesedésére. Ebéd után mintán több műkedvelő eljátszotta a magát, megkérték, hogy adjon elő ő is egy darabot. Azonban ő nem lévén jókedvében, megtagadta. A ház urnője erőltette. A művész makacs lett, majd durva. Végre odavánszorgott a zongorához s néhány briliáns futamot eljátszva elhagyta a termet, s megjegyzéssel: »Ime asszonyom, megfizettem az ebéd árát.« Más alkalommal meghívták Párisba, hogy egy estélyen játszó, de ismét nem volt a kellő hangulatban. Mindenki eljátszotta a maga darabját, csak Liszt, az estély nagy eseménye, hiányzott még. Arcán, egész magatartásán meglátszott, hogy nincs jó kedvében. »Ne erőltessd, — sugá egy közös barát a háziurnak — veszedelmes dolog ez.« A háziur azonban süketen a jó tanácscsal szemben, komolyan nógatta Lisztet a játékra. A nagy művész végre odalépett a zongorához és hátat fordítva a klaviatu-

Lengyel Zoltán: Tanulmányozzák a kötetet.

Reich Aladár: Hiába tanítják az iskolában az idegen ajkúakat a magyar nyelvre, történelmre, hazafiságra, a katonaságnál kikélik azt belőle. (Ugy van! a szélsőbalon.) Határozati javaslatot nyújt be, melynek indoklása az zárszavakor fogja megtenni.

Pap Zoltán: Majd az ősszel.

Reich Aladár: A javaslatot nem fogadja el. (Hosszas éljenzés a szélsőbalon.)

Elnök: Az ülést 10 perczre felfüggeszti.

(Szünet.)

Eötvös Károly beszéde.

Szünet után

Elnök: Apponyi Albert gráf. Egy órakor nyitja meg az ülést.

Endrey Gyula jegyző: Eötvös Károly. (Halljuk! Halljuk!)

Eötvös Károly: A javaslatokhoz hozzá nem járulhat. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Közjogi és jogi oldalról is fejtegetni fogja a kérdést s kijelenti, hogy az ellenzék álláspontja közjogilag egészen helyes és indokolt. A többség vádjait nem tartja helyesnek, mert az ellenzék régebben is megtagadta az ilyen javaslatot, mely szerinte nem felel meg a nemzet óhajának. A 67. XII. t.-cz. biztosította azt a jogot, hogy valahányszor a kormány a törvényhozástól újonczot kér, mindig jogában áll a törvényhozásnak a megajánlást főtételezni. A törvényhozásnak legelső kötelessége ez. És itt most az ellenzék nem tesz egyebet, mint a kötelességét teljesíti. Kérdés, hogy a hadsereg mai állásában a nemzet főtételeket tegyen. E kérdést is megelőzi az, vajjon a kormány tudta-e kellően indokolni az újonczlétszám fel-emelését. A javaslatban nincs szó másról, csak katonai műszaki indoklásról. Azt hiszi, hogy nincs képviselő, akit az indok pusztán meggyőzne arról, hogy ez elégséges. Éppen ezért vállalkoztak arra Andrassy és Tisza, hogy bővebb indokokat hozzanak fel. Egyik indok volt a nagyhatalmi állás. E nagyhatalmi állás valami meghatározhatatlan dolog. Nagyhatalom vagyok akkor, ha valakivel háborúba keveredve én őt megverem. (Zajos tetszés.) A hadsereg hűségét és vitéségét nem vonja kétségbe, csak csodálkozik rajta. (Derűltség.) Csodálkozik azon is, hogy e vitész hadsereget mindenkor mikor már kenyértörésre került a dolog, mindig megverték.

Endrey Gyula: Pechje volt.

Eötvös Károly: Jól tette a miniszter, hogy e nagyhatalmi állást, ez ismeretlen fogalmat indoklásából kihagyta. Amde bármi legyen is az a nagyhatalmi állás, azért az ország jólétét feláldozni nem szabad. (Zajos tetszés, taps a szélsőbalon.) Nekünk nyugodalmis erős, egészséges Magyarország kell és nem nagyhatalom. (Tetszés.)

Említést tettek a Balkánról, Macedóniáról. Az ottani állapotokról. Nem vonja kétségbe, hogy az ottani dolgok nagyon fontosak, amde fontosak ott és nem nálunk. Azért nálunk újonczemelésre nincs szükség. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Beszélték ellenértékekről. Egyik osztályba tartoznak azok, amelyeket a kabinet megfontolt, a másikba, amelyeket nem fontolt meg. Hát azokról, melyeket nem fontolt meg, ne beszéljünk. (Derűltség.) Amit pedig megfontolt, hát hogy állunk azokkal? Hát nem emlékszik reá a miniszterelnök, mikor kezdőpolitikus volt, már akkor megígérte a kormány a katonai büntető perrendtartás betérjesztését. Akik betérjesztették, azok már mind meghaltak, de él a honvédelmi miniszter, aki azóta minden évben megígéri, hogy betérjeszti, mint valami nemzeti vívmányt tüntetik fel. Hát ha 35 év óta nem tudták betérjeszteni — mert hát beszéljünk csak komolyan tisztelt honvédelmi miniszter ur — nem fogják azt további 35 év múlva sem. A miniszterelnök becsületszavát adta reá, hogy betérjeszti a javaslatot. O feloldja a becsületszó alól, hiszen ugy sem lesz abból semmi. (Nagy tetszés a balon és szélsőbalon.) Ott van a magyar tisztekről szóló királyi kézirat, annak megtartására is becsületszavát adta a miniszterelnök. Nos e becsületszó alól is felmenti a miniszterelnököt, mert ebből

se lesz ugyse semmi. (Tetszés.) Azt hiszi a miniszterelnök, hogy elég a nemzetnek a pusztaság szó?

Városi közügyek.

Közigazgatási ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap, csütörtökön tartotta rendes havi ülését.

Beöthy László főispán elnökölt; jelen voltak:

Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Dús László v. főügyész, dr. Baróthy Akos v. főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, dr. Nagy Géza kir. ügyész, Varró Domokos kir. főmérnök, Huzella Gyula, dr. Hoványi Géza, Rádl Odön, Hlatky Endre, Mezey Mihály, Mihelyi Adolf, Szokoly Tamás, Sulyok István és Eleméry Ferencz.

A polgármester jelentése.

Bordé Berencz főjegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, amelyből közöljük a következő adatokat:

A közegészségügyi állapot rossz volt a múlt hónap folyamán. A heveny fertőző betegségek még mindig pusztítanak.

A kanyaró Olasziban 19, Ujvárosban 6, Váralján 2 esetben, összesen tehát 77 esetben fordult elő s 2 halálzással végződött. A ronszoló toroklob Ujvárosban 11, Olasziban 8, Váralján 3 esetben, összesen 22 esetben fordult elő 4 halálzással. A vörheny 22 betegedést idézett elő (januárban 37 volt) s 5 halálzást okozott. Hasi hagymázban 6 betegeskedés történt.

A Szent László járványkórházban jelenleg 19 fertőző beteg áll kezelés alatt, a gyermek-kórházba pedig 16 beteget vettek föl s 44 ambuláns beteg van.

A tüdő bántalmak sok áldozatot szedtek február hó folyamán. Tüdő és hörghurutban meghalt 25, gümőkórban 8 lélek.

A népmozgalmi arányszámok javulást mutatnak január hónappal szemben, amikor több volt a haláleset, mint a születés. Február hó nap folyamán született 74 fiú, 61 nő, összesen 135 gyermek, meghalt 63 fiú, 48 nő, összesen 110 lélek, a szaporulat tehát 25.

A közbiztonság kielégítő képet mutat. Lopás 41, sikkasztás 1, hamis pénz forgalomba hozatala 6, jogtalan elcsajátítás 2, személyes szabadság megsértése 1, csalás 2, súlyos testi sértés 3 és könnyű testi sértés 5 esetben fordult elő. Letartóztatva volt 114 ember, az ügyészséghez átkísített 16, eltolonczoltatott 98 egyén. A múlt hónapban Nagyváradon 4 öngyilkosság és 2 tüzeset történt.

Az adókezelés jó eredménnyel folyt. Február hónap folyamán 103035 korona 80 fillér folyt be kincstári adóban, 5056 korona 46 fillérrel több, mint a múlt év februárjában.

Az iparügyek statisztikája kedvező. Az iparhatóság 32 új iparüzletre adott engedélyt, ezzel szemben megszűnt 8 iparüzlet.

A polgármesteri jelentés kapcsán felszólalt **Mihelyi Adolf.** Azt látja a jelentésből, hogy a gyermekek között a fertőző betegségek terjednek; kérdi a város főorvosát, hogy foddittatik-e kellő gond a fertőző betegségek elközlönítésére?

Dr. Baróthy Akos kijelenti, hogy a városi orvosi hivatal a törvény értelmében jár el; a gyakorló orvosok által bejelentett fertőző betegségeket a tisztí orvosok minden alkalommal meg-látogatják, s a helyszínen intézkedik, hogy be kell-e szállítani a beteget a járványkórházba, vagy otthon elközlöníteni. A fertőzlönítést is kellő ellenőrzik. Igaz, hogy egyes családok nem tartják be az óvintézkedéseket. Különben bizonyos idő kell, míg a járványos betegség járványos jellegét elveszti, s akkor csökken a járvány.

A jelentést tudomásul vették.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő bemutatja az iskolaszékekre vonatkozólag kibocsátott utasítás módosítását. Tudomásul vették, s az iskolaszékeknek adták ki.

A polgármester előterjesztést tett, hogy a Rulikovszky-ut kikövezésére felvett összegből

13,000 korona megtakarítás van, mivel csak az árapasztó csatornáig építették ki az utat. A temetőig terjedő utrészt kavicsolással tartja fenn a város. A közigazgatási bizottság írjon fel a miniszterhez, hogy a megtakarítást más ut rendezésére fordíthassa a város.

Mihelyi Adolf fontosnak tartja, hogy a Rulikovszky-temetőhöz vezető utat jókarban tartsák.

Mezey Mihály nem hiszi, hogy a közgyűlés belemenne abba, hogy a temetőhöz vezető uttól a már meglevő összeg elvonassék. Az utat végig ki kell kövezni.

Varró Domokos megfelelőnek tartja az utat.

Rimler Károly igéri, hogy a temetőig vezető utat állandóan jó karban fogják tartani.

A közigazgatási bizottság helyt adott a kérelemnek azzal, hogy a felterjesztésben pontosan megjelölendő, hogy milyen utra kéri a város a megtakarított összeget.

A szakelőadók nemleges jelentéseit tudomásul vették.

Néhány apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

A szintársulat Virágvasárnapról.

— Márkus Emilia Nagyváradon. —

Somogyi Károly valóban újra szervezi a társulatát, mert körülbelül felét a mostani társulatnak elengedi s ezek helyett olyan új tagok jönnek, akiket alig ösmer valaki Nagyváradon.

Epen ezért a szintügyi bizottság is minden észrevétel nélkül fogadta el a bemutatott névsort bizalommal a jövő iránt.

Annál nagyobb meglepetést, sőt bosszúságot okozott a szintügyi bizottságban **Somogyi Károly** színigazgató azon bejelentése, hogy **Márkus Emilia** művésznő csak ugy hejlandó Nagyváradon eljátszani Monna Vanna szerepét, ha a helyárat az estére 100%-al fel-emelik.

A szintügyi bizottság egyhangulag kimondotta, hogy ilyen feltételek mellett éppenséggel nem kíváncsi a Márkus Emilia Monna Vannájára.

A szintügyi bizottság ülésének lefolyása a következő volt:

Dr. Hoványi Géza elnökölt; résztvettek az ülésen: Hlatky Endre, Rimler Károly, Komlóssy József, dr. Varady Zsigmond, Stark Gyula, Harmathy Károly, Beczkay Lajos, Kőszeghy József, dr. Kurláner Ede, Halász Lajos, Eleméry Ferencz jegyző és Somogyi Károly színig-zgató.

Dr. Hoványi Géza bejelentette a bizottságnak, hogy Somogyi Károly színigazgató bemutatja a társulat tagjaival kötött szerződéseket s azokat rendben találta.

Bemutatta ezután a következő névsort a szintársulat Virágvasárnapról szerződött tagjairól:

Nők:

Ruzsinszky Ilona opera, operett és népszínmű énekesnő,

Haller Irma operettszobrett és népszínmű énekesnő,

Parlaghy Kornélia opera és operett koloratur,

Agnelly Irén, operett énekesnő,

Órley Flóra operett és népszínmű énekesnő,

T. Pogány Janka operett komika,

Somogyiné Nagy Julia drámai anya,

Benkő Jolán vígjátéki anya és komika,

László Irén fiatal hősnő és társalgási,

K. Kápolnay Juliska drámai szende és társalgási,

E. Kovács Mariska drámai szende és társalgási,

Berlányi Vanda naiva és szobrett,

Csügyényi Vilma sugó.

H. Czene Stefánia segéd énekesnő.

Kar: Pataky Vilma, Pataky Anna, Pataky Ilona, Fodor Szeréna, A. Hody Anna, Vank István,

B. Horvát Irma, Lengyel Margit, Zách Terka, Magda Eszti, Sz. Schusztar Mari, K. Komáromi Mariska, Horváth Irén, D. Tóth Erzs.

Férfiak:

Bognár János apa színész,
Krasznay Andor salon komikus,
Keszler Ede hős és jellemszínész,
Békffy Lajos tenorista,
Horvát Kálmán baritonista,
Szalay Miklós operett buffó,
Szöke Sándor lírai szerelmes,
Tóth Elek bonviván,
Erdélyi Miklós titkár,
Szarvasi Soma jellem és hős színész,
Bécsi Gyula komikus,
Szathmáry Árpád operett buffó,
Csatár Győző apa színész,
Müller Ottó I. karnagy,
Müller Mátyás II. karnagy,
Dési Alfréd szerelmes színész,
Vank István segéd színész.

Kar: Halmay Lajos, Herold Ede, Kohári Pál, Gaidzsinszky Pál, Miksa Emil, Bartók Endre, Juhász János, Irmay Béla, Kertész Sándor, Kutner Ede, Bajor Odón, Tar Béla, Losonezy Pál, Sós Károly.

Eszerint Virágvasárnapról kezdve a nagyváradai színtársulatnál minden szereplő körbe lesz töltve. Akik ellen a bizottságnak kifogása lesz, egy havi működés után elbocsáthatók.

A színtügyi bizottság a névsort elfogadta.

Elnök bejelentette a bizottságnak, hogy a színigazgató 25% helyárfelemelés engedélyezését kéri **Márkus** Emilia vendégszereplése alkalmával.

A bizottság az engedélyt megadta erre.

Ezzel kapcsolatosan bejelentette az elnök, hogy **Márkus** Emilia hajlandónak nyilatkozott Monna Vanna szerepét is eljátszani, de csak úgy, ha ez estére a helyárakat 100%-al fel-emelik.

A színtügyi bizottság erre azonban engedélyt nem adott.

Megjegyeztük különben, hogy ezt Somogyi Károly színigazgató sem kérte, csak felemlítette az elnöknek.

Ezzel véget ért az ülés.

A koptok.

Mesés föld Egyiptomnak talaja.

Egy vékony szalag a tenger és sivatag között, mint paradicsom nyúlik el hosszan Afrika közepétől a Földközi tengerig s e paradicsomot az emberi tudás tette azzá és tartja fenn most is.

A biblia történeteiben kétszer játszott nagy szerepet ez a föld. Először, mikor a választott népet megmentette meg ottthont adva neki 400 esztendőig, másodszer, mikor az Udvozítónak nyújtott védelmet, Heródes üldözése ellen.

A régi nép, a legelső kultúra népe még mindig él, de nagy része a monofizita eretnek-séghez tartozik, másik még nagyobb része pedig mohamedán lett. XIII. Leó pápa kezdeményezésére a koptok vissza tértek a kath. egyház kebelébe, ő felsége a király protektorátusa alá vette a kis egyiptomi kopt katolikus missiót s az ő védnöksége mellett felvirágozott az alexandriai patriarchatus, melyet szent Márk evangélista alapított.

A hierarchia visszaállítása óta hatalmasan hódít a katolicizmus s bár a király és pápa legnagyobb áldozatkészséggel segítik az egyház fájának ez életerőből duzzadó új rügyét, mégis szükségleteik felhalmozódtak, templomok és iskolák tekintetében.

Maximos Sedfaoni, Minia katolikus kopt püspöke, eljött a messze Egyiptomból, hogy alalmazna filléreket gyűjtson a tudás és hit hajlékai, templom és iskolák számára.

Nagy jövője az egyiptomi egyházmegyék

újraéledése, áldást nyer ki hozzá járul az új élet megindításához.

Az egyiptomi kopt missiók igen nevezetesei a kath. egyházban, mert az ötödik században szakadtak el s híven megőrizték a kath. egyház fő dogmáit, az Oltáriszentséget, gyórást, Mária és a szentek tiszteletét stb.

Az egyiptomi kopt missiók segélyezésére egyházmegyénkben is gyűjtést fog rendelni a káptalani helynök.

Itt említjük meg, hogy **Maximos Sedfaoni** püspök kíséreléssel együtt tegnap elutazott Nagyváradra, honnét Szatmárnak vette útját.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Márcz. 7. Tenyészbiika vásár Nagyszalontán
Márcz. 7. Nagyvárad város központi választmányának ülése d. u. 4 órakor.
Márcz. 11. Kiskereskedők társulatának közgyűlése d. u. 8 órakor.
Márcz. 8. A Bihar megyei négyeslet hangversenye.
Márcz. 8. A Szigligeti társaság felolvasó ülése d. e. 11 órakor a kath. jogakadémián.
Márcz. 14. A Szigligeti társaság közgyűlése d. e. 10 órákor a városháza nagytermében.
Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
Márcz. 15. A közs. polgári leányiskola kurucz-ünnepélye a Csarnokban.
Márcz. 16. A nagyváradai gőzmozdonyu közuti vaspálya r. t. közgyűlése d. e. 10 órakor.
Márcz. 22. A kath. főgymnázium ifjúságának matinéja d. e. 11 órakor.
Márcz. 22. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órákor a városháza nagytermében.
Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

* **Királyi kihallgatás.** A tegnapi általános kihallgatás előtt az új valóságos belső titkos tanácsosok: **Rimély** Károly, **Firczak** Gyula, **Vályi** János, **Szmrecsányi** Pál és **Meszlényi** Gyula püspökök és gróf **Esterházy** Ferencz ő felsége kezeibe letették az esküt, amely aktusnál **Székely** Kálmán miniszterelnök a külügyminiszter képviselőtében és gróf **Apponyi** Lajos magyarországi udvarnagyi segédkeztek, míg az eskümentát **Berger** udvari tanácsos olvasta elő. Az általános kihallgatáson megjelentek: **Samassa** József érsek, gróf **Bánffy** György zászlósúr, **Beniczky** Ferencz, báró **Bohus** Zsigmond, gróf **Czirák** Antal, gróf **Dessewffy** Aurél, báró **Kemény** Kálmán, **Meszlényi** Gyula, **Rimély** Károly, **Szmrecsányi** Pál, **Vályi** János és **Firczak** Gyula püspökök, gróf **Esterházy** Ferencz és gróf **Chotek** Ernő titkos tanácsosok, **Toepke** Alfréd államtitkár, dr. **Wetzel** Gyula a szabadalmi tanács alelnöke, gróf **Berchtold** Lipót követségi tanácsos, **Faj** Akos és gróf **Danell** Roderik kamarások, **Csesznák** Benő és **Pacor** Vilmos altábornagyságok, **Matzer** Ferencz vezérőrnagy, **Mautendorfer** Frigyes és **Teindl** Viktor vezértörzsorvosok, b. **Fejérváry** Imre és báró **Kemény** Akos főispánok, **Balta** Béla, **Buschek** Vilmos, **Békassy** József, **Feigl** Ede és **Schmidt** Pál ezredesek; **Babics** Antal és **Wetkov** József alezredesek; **Wagner** Dániel honvédfőhadbiztos, **Rodisich** György osztálytanácsos, **Petheő** Rikárd jogügyi főtanácsos, **Rudnay** Alajos prépost, **Lévay** Mihály apátesperes, dr. **Peregriny** János és **Havass** Rudolf királyi tanácsosok és dr. **Harmathy** Dezső miniszteri titkár.

* **A kath. gimnázium matinéja elhalasztva.** Említettük, hogy a helybeli premontrai rendi kath. főgimnázium ifjúsága most vasárnap tartja meg matinéját. Most azonban arról értesít bennünket a rendezőség, hogy a matinét, mivel ugyancsak vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a Szigligeti-Társaság is felolvasó ülését, e hó 22-ére halasztották.

* **Uj egyetemi tanárok.** Régi érdemeiket jutalmazott meg a miniszter, mikor legújabb hír szerint **Csarada** Jánost, az egyetemnek tudományban és tanításban megőszült rendkívüli tanárát rendes tanárrá nevezte ki. **Csarada** már csaknem két nemzedéket nevelt fel a jogtudományban, alapos ismerője és tudós művelője a nemzetközi jognak és jogbölcse-szetnek s mindenképp megérdemelte a kitüntetését. — Érdekes ellentét, hogy ugyanakkor **Pikler** Gyulát is rendes tanárrá nevezték ki — kozmopolita és vallásellenes kirohanásai méltánylásául **Pázmány** Péter egyetemére. Tan-tárgyát a felháborodott közvélemény nyomása alatt egy évvel ezelőtt kitörölte a miniszter az alapvizsgálat kötelező tárgyai közül, — de neki azért rendes tanácsképet juttatott a kultusz-miniszter gondoskodása. Hallgatókat azonban bajosan tud neki biztosítani, mert a józan magyar gyomor nem veszi be a hazátlan demok-rácia doktrínáit.

* **Két új magyar állampolgár.** Tegnap két új magyar állampolgár: **Pospis** Sándor és **Sommer** Nándor, **Papp** János Biharvár-megye főjegyzője előtt letette a honpolgári esküt.

* **A választók összeírása Bihar megyében.** A jövő évi választók összeírása tárgyában tegnap délelőtt ülésezett Biharvármegye központi választmánya. Az ülésen **Papp** János főjegyző elnökolt s jelen voltak: **Hranyiczky** Károly, **Markovits** Antal, **Markovits** Károly, **Vidovich** György, **Czifra** Gerő, **Fráter** Kálmán, **Keszthelyi** Zoltán és **Jancsó** Károly. Minden járásra 2—2 bizottságot választottak, akik bejárják a községeket s összeírják a választókat. Az így összeállított névjegyzéket az ápril 15-én tartandó ülésen veszi bírálat alá a központi választmány.

* **Egy kaucziósikkasztó letartóztatása.** A „Házulajdonosok Lapja”-nak nincs szerencsége a szerkesztőivel. Csak a minap került börtönbe ennek a lapnak szerkesztő-kiadója **Bolemann** Aladár, aki sok szegény embernek megtakarított pénzét sikkasztotta el kaucziók révén. **Bolemann** Schédy Sándor lett az utódja az illusztris lapnál. **Schédy** is nyakra-főre vette fel a kaucziós embereket, akiknek övadékát elsikkasztotta és még fizetést se adott nekik. A becsapott emberek, névszerint **Eckstein** Lajos, **Windisch** Jenő, **Farkó** Majos, **Lebovics** István és **Riczó** György feljelentést tettek a rendőrségül **Schédy** ellen, aki időközben megugrott a fővárosból. A rendőrség azonnal köröző levelet adott ki ellene. A sikkasztó körözötése eredménytelenül járt, amennyiben a pozsonyi rendőrség ma délelőtt táviratilag értesítette a budapesti rendőrséget, hogy **Schédy** ott letartóztaták éppen abban a pillanatban, amidőn a bécsi gyorsvonatra akart felszállni. A fentnevezett földhözragadt szegény emberek mintegy 1500 koronájukat siratják.

* **Tordai tisztviselők és a fizetésrendezés.** A nemzet közvéleményének rokonszenvét már sikerült megnyerni a helyzetük tarthatatlansága miatt megmozdult állami tisztviselők elhangzott panaszainak és föltárt helyzetük szárandó képének, most pedig a magyar törvényhozáshoz emelik föl szavukat és teszik meg észrevételeiket s kifogásaikat az állami tisztviselők, altisztek és szolgák illetményeinek újabb szabályozásáról szóló törvényjavaslatra vonatkozólag. Az állami tisztviselők országos egyesületének tordai vidéki köré terjedelmes emlékiratban collectív módon ágazatok szerint sorolja fel azokat a sérelmeket, amelyeket az új javaslat a már szerzett jogokon üt, nevezetesen az alapfizetésre nézve és az előléptetés tekintetéből. A sok ezer állami tisztviselő ajkáról elhangzó panaszoknak bizonyára lesz fogantatja, s módot fog találni a kormány a sérelmek orvoslására illetve a javaslat méltányos kijavítására.

* **A kath. legényegylet új alapító tagja.** Beke Boldizsár, premontrai rendű kanonok, főgimnáziumi tanár a pápai jubileum emlékére 50 koronát adományozott akath. legényegyletnek, s ezzel az egylet alapító tagjai sorába belépett. A nemes lelkű adományért ez uton mond köszönetet az egylet elnöksége.

* **Névváltoztatás.** Berkovits Lázár nagyváradi honvédegyalagsági őrmester vezetéknévét „Boros-ra” változtatta.

* **Az új városház világitása.** Az új városháza világitási berendezésére megtartott pályázat eredményét különféle képen hozták a lapok. Mint értesültünk, az ajánlatok között legolcsóbb az Egyesült villamosági részvénytársaság azon ajánlata, amely 19499 koronáról szól. Ezen ajánlat szerint ugyan egyszerűbb a díszterem csillárja, de mintegy 4000 koronával olcsóbb is a többi ajánlatoknál.

* **A kath. ifjúság jubileumi zárandoklata Rómába.** A pápai jubileum kezdetén több száz katolikus ifju mutatta be elsőnek hódolatát a Szentségének. Most a husvét szünidő alatt a nagyhét folyamán újabb ifjúsági zárandoklat indul Rómába, mely alkalommal az ifjak Róma nevezetességeit is tanulmányozni fogják. Az egyetemi és középiskolai ifjak, valamint tanáraik számára rendeztek egy tengeri utat, melyben kísérők nem vehetnek részt. E menet április 7-dikén indul. Fiumén, Anconán keresztül Rómába II. osztályú gyorsvonaton és I. osztályú hajón. Ezen a vonalon a zárandoklat költsége — beleszámitva az utközbeni ellátást oda és vissza, öt napi lakás és ellátás Rómában zárandokházakban többenkint egy szobában, kirándulás a katakombákhoz, kocsik a vasutól és vasutara, belépti jegy a vatikáni gyűjteményekhez — 120 korona. Ebből jelentkezéskor 20 korona, a többi április 1-éig fizetendő. Azok számára, kik a tengeri utat elkerülni óhajtják, egy szárazföldi utvonat rendeztek. Ez utóbbi április 4-én délután indul a déli vasut budai indóházából; 5-én reggel érkezik Velenczébe s ott tölt két napot. 7-én délután érkezik Flórenczébe, hol egy napig tartózkodik. 9-én hajnalban érkezik Rómába, s ott marad öt napig. A visszautazás szintén szárazföldön történik. Részvételi jegy ára: I. osztályon teljes ellátással menet utközben, Velenczében két napig, Flórenczében egy napig, Rómában öt napig és a fönt jelzett belépő jegyek 370 kor., II. osztályon 280 kor., III. osztályon 175 kor. Az utazás végig gyorsvonaton történik; az I. osztályú utasok egyenkint, a másodosztályúak kettőseként, a harmadosztályúak többenkint lesznek elszállásolva egy szobában. I. és II. osztályon utazók részéről 50, a III. osztályon utazók részéről 30 korona a jelentkezés alkalmával, a többi április 1-ig fizetendő. Ezen az utvonalon mindenki részt vehet. Jelentkezni lehet márczius 20-ig Fieber Henrik Szent Imre Collegiumi praefectus, rendező bizottsági titkár úrnál, (Budapest, VIII. Üllői-ut 22. sz.) a kihez a részvételi díjak is beküldendők. Felvilágosításért szintén a titkárhoz kell fordulni. Részletes programmal márczius 20-án szolgálnak.

* **Egy orosz utra tévedt ifju öngyilkossága.** Rózsa József fiatal 20 éves helynéküli kereskedősegéd Földes Vilmosné szül. Gottfried Rózsától egy kerékpárt kért el tegnapelőtt délután, azzal az ürügygyel, hogy biztos vevőt tud reá. A gépet azután Klein M. fia Kossuth-utczai zálogosnál 50 koronáért elzálogosította, az ekként szerzett pénzt azon éjszaka elmulatta. Tegnap délelőtt azután bérkocsin a Fő-utczán, a Némethy-féle házban levő lakására hajtattott, s mire a kocsin a kapu elé ért, forgópisztolyal szíven lötte magát. Rögtön meghalt. A helyszínen Pataky Károly rendőrfogalmazó és Mayer dr. ker. tiszti orvos jelentek meg. Az öngyilkos zsebében a zálogjegyven kívül egy Halász Lajosnak címzett levelet találtak, melyben rokonaitól, barátaitól és ismerőseitől bocsánatot kér az elzúllott fiatal ember.

* **Megégett asszony.** Megrendítő szerencsétlenség történt kedden délután Hosszu-Aszó községben, hol egy asszony a legborzasztóbb tűzhalállal halt ki. Az eset részleteiről az alábbi tudósítást kaptuk: Adler Bernát hosszú-aszói kereskedő kedden délután üzleti dologban eltávozott hazulról s otthon csak a felesége, két kis gyermeke és a cseléd maradt. Délután négy óra tájban Adlerné megparancsolta a cselédnek, hogy a két kis gyermeket vigye el sétálni. A cseléd el is ment a gyermekekkel s mialatt távol voltak, a fiatal asszony onszonnát akart készíteni a hazatérő gyermekeknek. A tej és kávé felmelegítéséhez Adlerné a szeszforralót használta. A tej felmelegítése után Adlerné felkapta az asztalon álló tüveget s abból öntött a még égő szeszre. Az tüveget azonban eltévesztette s egy benzines tüvegből öntött, amely szintén ott állott az asztalon. A benzín fölrobbant az asszony kezében s ettől egy pillanat alatt lángra gyuladt az asszony ruhája és az ágynemű. Az asszony ijedtében elájult s nem tudott kimenekülni. Az utcán járók eltek vették észre, hogy Adlerné tűz lehet, mert füst tödül ki a szobából. Egy idig nézték az emberek a kitódult füstöt, mignem néhányan bementek Adlernéhez, de ekkor már az egész szoba lángban állott. Az összefutott nép csakhamar eloltotta a tüzet s ekkor megtalálták az egyik ágy mellett összeesve Adlerné is. A szerencsétlenség hírére csakhamar megérkezett Feund Illés községi orvos, aki az összeesett asszonyt nagynehezen eszméltre térítette, de annyira össze volt égve, hogy megmentése teljes lehetetlen volt. Nagynehezen sikerült még megtudni tőle a szerencsétlenség okát s alig pár perszcczel később, hogy férje hazaért, iszonyu kínok között meghalt.

EGYESÜLETEK.

Az ügyvédi kamara közgyűlése.

Meghívás. A nagyváradi ügyvédi kamara 1903. évi márczius hó 22-ik napján d. e. 10 órakor, Nagyvárad város tanácstermében közgyűlést tartand, melyen leendő megjelenésre a kamara összes bejegyzett tagjait tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Evi jelentés az igazságügyminiszter urhoz az ügykezelésről, az ügyvédség és jogszolgáltatás terén szerzett tapasztalatokról.
2. Az 1902. évi számadások.
3. Az 1903. évi költségvetés.
4. Netáni indutványok, melyek az ügyrend értelmében oly időben adatkak be a titkárnál, hogy azok közzétehetőek és tárgyalhatók legyenek.

Nagyvárad, 1903. február 19.

Hlatky Endre,
ügyvédi kamarai elnök.

IRODALOM.

A Katolikus Hitvédelmi Folyóirat II. ik száma eleven, változatos tartalommal megjelent:

XIII. Leó 1978—1603. K. N. — A liberalizmus válsága. Keményfy K. Dániel. — Szociális levelek. LI. A munkásság és a papság. b—ó. — Meg értek Csarnoka. Schütz Vilmos. Szentkereszti. — Goshler Izidor. — Külföldi Szemle. A kulturharcz továbbfejlődése Franciaországban. A jezsuita törvény részleges eltörlése Németországban. Schaeppman halála Hollandiában. Benomelli kremonai püspök érdekes könyve az Egyház és az állam kölcsönös viszonyáról az Unita Itáliában.

Dr. Trikal József. — Protestáns Szemle. Protestáns hang az iskolákról; vagyis: főtartandók-e az ev. ref. egyház népiskolái vagy nem? A szegény kórházi betegek. Miért vagyok én protestáns? Pílis. — Krónikás. A tisztességes hírlapirodalom. Egy egyetemi tanárról. Szerzetes a szocialisták között. A legnagyobb foku hülyeség. Egy szabadkőmives beszéd. Kaszárnyahang a parlamentben. A haladás ellenségei. Bűnös bíró. A végrendelet nélkül elhalt papok szegényügye. A kitértek. Melyik a legjobb népoktatás? b—ó. — Irodalom. Dr. Kiss János és dr. Sziklay János. Katolikus Magyarország. ism.: K. K. D. Segítsünk magunkon! — Vegyesek. — Ravenhorst Wilderich. Kath. regény a reformáció korából. Irta Labadye. Ford. T. Pelikán Krizsó.

A kitűnően szerkesztett folyóirat egész évre 8 kor. Megrendelhető Katolikus Hitvédelmi Folyóirat. Budapest, VII., Csömöri-ut 16. czimen.

Igazságszolgáltatás.

A kofák.

A törvényszék büntető tárgyalási termében nap-nap után alapos vitakozás folyik, de ritkán olyan, mint tegnap két margitai kofa között, a kik kölcsönös súlyostestisértés vétségével vádolják egymást.

Az eset első felvonása a margitai piacon játszódott le a múlt évben Kolle Györgyné és Bíró Lajosné között, a kik tojás vásárláson kaptak össze, s végül széklábakkal fejezték be a piaci jelenetet.

Kölcsönös feljelentés alapján tegnap tárgyalta a felebbviteli tanács a kofák ügyét, a kik kevés híján a tárgyaló teremben is megismételték a piaci jelenetet, ezzel szemléltető módon állítva a bíróság elé ügyüket.

Az ügyről ilyenformán jól informált bíróság 1—1 havi fogházzal büntette a veszekedő kofákat.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: Csepürágók.
Szombat: Vicomte Letorieras (Várad Aranka vendégjátéka.)
Vasárnap: d. u. Katalin, este: Szökött katona.

Csepürágók. Ma, pénteken este az állandó színház legnagyobb sikerű operettje, a *Csepürágók* kerül színre. Állandó közönsége van ennek a gyönyörű muzsikájú operettnek, s nagy népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy már tegnap erősen keltek a jegyek a színházi pénztárnál a mai estére. Az operett szereposztása az ismert. M. Rédey Szidi, T. Pogány Janka, Pinter Imre, s Heltay játszik a főszerepeket.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Béldi és Fehér operettje, a *Katalin* kerül színre a színházban. Este a *Szökött katonát* Szigligeti Ede népszínművét játszik.

Várad Aranka vendégszereplése. Nagy és általános az érdeklődés Várad Aranka-nak szombati és hétfői vendégjátéka iránt. A fiatal vendégművész nő édes atyjával dr. Várady Antallal a jeles költővel együtt ma délben érkezik Nagyváradra, s már résztvesz a próbákban. Holnap szombaton este a *Vicomte Letorieres*-ben játszik Várady Aranka. Az előadást *bérletszűneltben* tartják. A bérletk jegyeiket ma délután 3 órától szombaton délig válthatják ki. Hétfőn a *Nagymama* Márháját játsza Várady Aranka.

Szentgyörgyi István szerződés nélkül. Érdekes, talán magukat a kolozsváriakat is meglepő hírt közöl egyik szegedi lap: **Szentgyörgyi István**nak, a nagy magyar jellemzésnek nincsen szerződése. **Megyeri** igazgató akadékoskodik a művészettel szemben, akit szerepei szűk mesgyére szorítanak és a mai áramlatok közepette érvényesítését kis határra szorítják.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 168.

Bérlet 150. sz.

Ma pénteken, 1903. március 6-án:

Csepürágók.

Nagy operett.

S Z E M É L Y E K:

Malicorne, czirkuszigazgató	—	Bognár J.
Adelaide, neje	—	Benkő Jolán
Susanne, költőtanácsosnő	—	M. Sédei Szidi
Hoisleuri, bohóc	—	Heltai Jenő
Pingouin, a világ legerősebb embere	—	Pintér Imre
Marion, menyasszonya	—	T. Pogány Janka
Langeac André, hadnagy	—	Perényi József
Valangoujon báró, a nagy bátyja	—	Krasznay Andor
Valangoujon báróné	—	Tóváry Anna
Fraddy, loaszgyerek	—	Kulinyi Marska
Cz. »Arany kakas« korcsmáros	—	Szathmáry Arpád

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr., Tálalás, 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártaszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárműtás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, március 7-én:

Vicomte Letorieres.

Vigjáték.

NYILTTER.

Értesítés!

Nagyvárad és vidéke t. közönségét van szerencsém értesíteni, hogy a

Braun és társa

cégezenalakult és Nagyvárad, Zöldfa-utcán, a volt

Roth A. Gyula-féle

helyiségben berendezett **czipő, kalap és férfi divatkereskedést** a mai napon átvetttem és azt ujjonnan a mai kor követelményeinek megfelelően berendezve a saját cégem alatt tovább vezetem.

A midőn ezen üzletet megnyitom, biztosítom a nagyérdemű közönséget arról, hogy szükségletét sehol oly

olcsón és jó minőségben

be nem szerezheti, mint nálam.

Kérem erről szíves látogatása mellett személyes meggyőződést szerezni.

Tisztelettel:

Weisz Henrik.

150

Szabott árak!

China-ezüstgyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalterítékek, gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, dísz tárgyak művészies kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárúsítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

TANUGY.

Uj tanítás módja az írás-olvasásnak. Írta **Ember György.** Érdekes és tanügygyel, főként el-mi iskolai oktatással foglalkozókat érdeklő kis füzet látott napvilágot legutóbb **Ember György** kath. elemi isk. tanító tollából. Az írás-olvasás újabb módjával, az ugynevezett **phonimikával** foglalkozik, vagyis azon móddal, mely szerint a tanulónak először a betű alakjára, aztán bizonyos dolog vagy személy hangjára, azok mozdulataira kell gondolni.

Ember e módszert jelen művében elveti, és az írás-olvasás elsajátítására új módot ajánl a tanítók figyelmébe, mely mintegy folytatása, de egyszersmind helyesbítése lenne az eddig czélszerűnek mutatkozott írás-olvasás tanmódjának.

Szerző szerint könnyen felismerhető és a **magyar nyelvben más névvel nem bíró** czimképeket kell alkalmazni, a melyekben az első hang a kérdéses jegy hangját képezze. Így az ő módszere a rajzok illetve czimképek neveinek első hangjára van fektetve. Ha azian valamelyik hangnak jegye nem jut a tanuló eszébe, azonnal a czimképpel ellátott hasonló hangjegyre néz, s a czimkép nevének első hangjáról rögtön eszébe jut a kimondandó jegy hangja.

Ember a kis füzetben részletesen nagy pedagógiai szakavatottsággal foglalkozik módjával, melyre felhívjuk a tanférniak figyelmét.

Szerző különben ez új mód szellemében ABC-t is írt, melyet szűkebb körben be is mutatott tanítótársainak, kik előszerőleg szölkak munkájáról.

A kis füzet, mely a Szent László-nyomda kiadásában jelent meg, szerzőnél szerezhető be.

TAVIRATOK

A képviselőházból.

Budapest, márcz. 5. (Saj. tud. táv.) Az ülés végén **Eötvös Károly** szólott a javaslatokhoz. A katonai jelvények megváltoztatására vonatkozólag alapos aggodalmak vannak, mert nem helyesítheti egy olyan jelvény törvényes megállapítását, melyen a kétféjű sas is szerepel.

Idővel ugyanis megszabadulhatunk tőle. De ha most törvényes jelvényünké tesszük, akkor soha!

A mostani katonai jelvények megállapításakor is heves harcot folytatott az ellenzék, de a kormány akkor is épen így viselkedett.

Széll: Akkor nem volt törvényes és felelős kormány s a mi akkor volt, azt nem én csináltam.

Eötvös Károly: Rátérek mindjárt erre is. Különben is ismerjük az egymás észjárását. (Derűtség.)

Kifejti ezután, hogy ha a volt nemzeti párt e javaslatokkal szemben multjához hiven állást nem foglal, akkor egész multja csak ámitás volt.

Az önálló magyar hadsereg felállítására tesz indítványt.

Ezután meg **Boda Vilmos** beszélt a javaslatok ellen.

Lujza hercegasszony távozása Lindauból.

Budapest, márcz. 5. (Saj. tud. távirata.) **Aliz** hercegasszony Lujza toskánai nagyhercegnővel csak két hétig marad meg Lindauban. Lujza hercegnő ezután Szejbürg hercegnő shattenversi kastélyába utazik, melyet a hercegnő a volt trónörökösnének átengedett és át is alakítottatott.

A forrongó Balkán.

Konstantinápoly, márczius 5. Hir szerint a porta a maczedon bizottságok propagandájáról és a bandák garázdálkodásával összefüggő eseményekről memorandumot készül átadni a hatalmasságoknak az idevaló nagykövetek vagy a török nagykövetek útján. Azt beszélük, hogy a porta nyugtalankodik, mert Anglia előkészületeket tesz két szudáni zászlóaljnak az Aden mögött lévő területre való kiküldésére.

Berlin, márczius 5. Konstantinápolyi táviratok szerint a Maczedoniában most folyó apró mérszárlások komoly aggodalmat okoznak. A mérszárlások veszedelme abból áll, hogy állandóan a tartomány minden részében napirenden vannak és lesznek mindaddig, a míg a porta érelyesen fel nem lép az izgalmat szító bolgár bandák ellen.

Szófia, márczius 5. Ferdinánd bolgár fejedelem a jövő héten, kedden Bécsbe utazik.

Szófia, márczius 5. A kormány napnap után jelentést kap a vérengzésekről, a miket török katonaság idéz elő. A kormány megtette az intézkedéseket, hogy legalább a határszéli bolgárok legyenek megkímélve a török betörők dühe elől.

Frigyes főherceg és családja Bécsben.

Bécs, márczius 5. Frigyes főherceg, Izabella főhercegnő és leányaik ma reggel 1/8 órakor Potsdamból ideérkeztek. (M. T. D.)

Gyilkosság az Angyalföldön.

Budapest, márcz. 5. (Saj. tud. távir.) Ma délelőtt a budai Angyalföldön átlőve holtan találták **Seifert Vilmost**, a Schlicht-féle vasgár fiatal hivatalnokát. A lövés hátulról érte, ami kizárja az öngyilkosságot. Valószínűen bűntény áldozatául esett. Megi ditották a vizsgálatot.

Német hercegek Korfuban.

Korfu, márcz. 5. A Saphir yacht Vilmos trónörökösével és Eitel Frigyes herceggel tegnap este ideérkezett. A hercegek két napig maradnak itt, hogy a sziget látványait megnézzék. (M. T. I.)

Elfogott anarkisták.

Berlin, márcz. 5. Hamburgból jelentik, hogy az amerikai rendőrség értesítése alapján tegnap a »Mira« nevű postagőzönsőn érkezett két anarkista, a kiket Európába tolonczoltak, letartóztattak és szülőhazájukba fogtak tolonczolni. Az elfogott anarkisták olaszok. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 211

— Hogy vagy, pajtás? mennyi idő, mennyi sok idő telt el, amióta utoljára láttuk egymást! kiáltott Sagloba. Nem konczoltak föl a kozákok?

Longinus megölelte és megcsókolta a két lovagot.

— Ez igazán szép, hogy találkoztunk, ismeretle és az arca csak úgy ragyogott az örömtől.

— Hova tartasz? — kérde Wolodyjovskij.

— Varsóba, a herceghez.

— A herceg nincs Varsóban. Elment Krakóba a királylyal, hogy a koronázáskor a jogart vigye előtte.

— Pedig Weyher Varsóba küldött levéllel és azzal a kérdéssel, hogy a herceg ezredeivel mi történjék, mert — hál' Isten — Samoscsban nincs már szükség rájuk.

— Akkor hát nem is kell elmenned, mert mi éppen ez ügyben hoztunk parancsokat.

Longinus nagyon elkomolyodott. Erősen kívánczolt már a herceghez, hogy viszontláthassa az udvart és az udvarában különösen egy bizonyos valakit.

Sagloba jelentősen hunyorgatott Wolodyjovskij felé.

— Mégis elmegyek Krakóba, szólott egy kis gondolkodás után. Azt parancsolták, hogy adjam át a levelet, hát átadom.

— Gyertünk be a vendégszobába és melegítettünk egy kis sört magunknak, szólott Sagloba.

— Hát ti hova indultok? kérde Longinus.

— Samoscsba, Skrzetuskihoz.

— Az ezredes nincs Samoscsban.

— Hát hiába mennénk? Hol van?

— Valahol Kroszcsin alatt; hajtóvadászatot rendez a csőcselék. Chmielnickij ugyan viszsza vonult, de az emberei gyűjtogatnak, rabolnak és gyilkolnak mindenfelé utközben. A walecki starosta Rogowskit küldte ki ellenük.

— És Skrzetuski is vele ment?

— Igen. De külön-külön mentek, mert nagy haragban állanak egymással, amiről majd később mesélnek nektek.

Ezalatt beérték a vendégszobába. Sagloba megmelegítettett három kancsó sört, azután ő is letelepedett az asztalhoz Wolodyjovskij és Longinus mellé.

— Te még nem is tudod a legújabb jó hírt, Longinus? Én és Mihály megöltük Bohunt.

A lithván lovag álmélkodva emelkedett fel.

— Lehetséges-e?

— Amilyen igaz, hogy élek.

— És kettesben öltétek meg?

— Ugy van.

— Ez már csakugyan nagy ujság! Istenem, Istenem! kiáltozott a lithván lovag és tapsolt örömben. Azt mondod, ketten öltétek meg? Hogy eshetett ez?

— Előbb is én ravaszsgal rávettem, hogy kihivott bennünket — érted? azután Mihály megverekedett vele és mondhatom, úgy szétvagdalta, mint a mészáros egy ökröt, úgy

szétvagdalta, mint a szakács egy stült kappant — érted?

— Hát akkor rád már nem is került a sor?

— Nézz meg az ördög, szólott Sagloba. Ugy látszik, eret vágattál magadon és a nagy gyengeség megártott az eszednek. Gondolhatod, hogy halottal nem párbajozhattam, sem a haldoklónak nem adhattam meg a kegyelem-dőfést.

— De hiszen azt mondtad, hogy ketten öltétek meg.

Sagloba vállat vont.

— Ezzel az emberrel szemben angyali türelem kell. Mond csak, Mihály, nem hívott ki Bohun mind a kettőnket?

— De igen, szólott Wolodyjovskij.

— Megértetted hát végre?

— Legyen hát igazad, szólott Longinus. Skrzetuski Samoscs alatt kereste Bohunt, de nem találta.

— Skrzetuski kereste őt? — kérde Wolodyjovskij.

— Ugy látszik, előlről kell kezdenem az elbeszélést, úgy, a hogy történt, — szólott Longinus. Mi, amint tudjátok, Samoscsban maradtunk, ti pedig Varsóba mentetek. Nem sokáig kellett a kozákokra várakoznunk. Beláthatatlan tömegekben érkeztek Lemberg felől; a város falairól nem lehetett végiglátni a soraikon. De a herceg olyan jól gondoskodott Samoscsról, hogy a kozákok két esztendőig is ostromolhaták volna. Már azt hittük, hogy nem is kezdenek bele az ostromba, amit ugyancsak sajnálunk volna, mert bizonyosnak tartottuk a kudarcukat. Még aztán tatárok is voltak közöttük és én azt reméltem, hogy az Isten végre hozzásegít ahhoz a három fejhez.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az O. M. B. főtanácsának ülése.

Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsának Bilinski lovag kormányzó elnöke alatt tegnap Budapesten tartott ülésén Pranger vezértikár részletes üzleti jelentést terjesztett elő, a melyet a főtanács tudomásul vett. A jelzálog-hitel-osztály bizalmi férfait, Abrahamovics Dávid lovagot és világosvári Bohus Zsigmond bárót, a kiknek megbízása lejárt, újra ki-nevezték.

Értéktőzsdé.

	Budapest, márcz. 5.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, márcz. 5.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

	a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márcz. 5-én.
Magyar aranyjárdék 4	121.10
Magyar koronajárdék	98.05
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti köl sön ezüstben 2/3	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	99.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.50
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	201.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	159.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	100.35
Osztrák járdék papirban	100.35
Osztrák járdék papirban	121.—
Osztrák járdék aranyban	101.—
Osztrák korona járdék	154.50
Osztrák állam-sorsjegyek	15.75
Osztrák magyar bank részvény	740.25
Magyar hitelbankrészvény	689.50
Osztrák hitelintézet részvény	—

Párisi vista	95.52
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.08
Németbirodalmi márka	117.07
Londoni vista	240.17
20 márkás arany	28.41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szabászati tanfolyam

Tisztelettel értesitem az intelligens hölgyközönséget, hogy hatóságilag engedélyeztettem

szabászati és varró tanintézetet

nyitottam intelligens hölgyek részére.

Szabni, rajzolni, ruhát és fehérneműt varrni alaposan tanítok.

Mindenki varrhat magának.

Angol, francia ruhák, kosztümök, blousok és gyermek ruhák legelegánsabb kivitelben készíttetnek.

Szíves pártfogást kér

özv. Eszéky Gyuláné.

186. Lukács György-utca (Kőfaragó) 28. sz.

Három magtár

azonnal kiadó a

Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nag. Teleky-utczai házában. 806

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank, Biharmegyei takarékpénztár és Gazdasági és Iparbank Rt. bejegyzett nagyváradi cégek ezennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 -ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek de betéti idejük a zárlat által megszakított olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó is nem telt:

a zárlat előtti időre 3 % -ot
a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a belevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ső napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.

Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.

Biharmegyei takarékpénztár r. t.

Gazdasági és iparbank r. t.

158.

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege- és vadkereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.
Városi és vidéki telefon 251. sz.

Mélyen tisztelt vevőinknek szíves tudomására hozzuk, hogy eddigi üzletünket modern berendezéssel és új helyiség hozzávételével kibővítettük, valamint fűszer-, csemege-raktárunkat is jóval megnagyobbítottuk, úgy, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelhettünk, még azon nagyvárosias szokást is behoztuk, hogy igen tisztelt vevőink kényelmére a megrendelendő árukat naponta kétszer, délelőtt és délután, saját e célra készített fogatunkkal hazaküldjük. Kérjük úgy a helybeli, mint a vidéki vevőinket, b. látogatásaikkal és megrendeléseikkel megtisztelni. — Magunkat ajánlva, maradtunk

tisztelettel

SZABÓ és HAJNAL.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

130.

Nagyvárad város rendőrkapitányától.

4045—1903. sz.

Hivatalos hirdetmény.

Felhivatnak az ebtulajdonosok, hogy jelen hirdetmény közzétételétől számított **8 nap alatt** az ebadót a városi házi-

pénztárnál annál bizonyosabban fizessék be, mivel ellenkező esetben a megállapított adó kétszeres esetleg háromszoros összegével marasztaltatnak.

Nagyvárad, 1903. évi márczius hó 3-án.

187.

Gerő,
r. főkapitány.

Nagyságos asszonyom!

Van szerencsém értesíteni, miszerint az utaztatás törvényes beszüntetése következtében »női divat-szövet és se-lyem-különlegességek áruházaim« összes czikkeiből **Nagyváradon, Strohmayr Pál vászon- és fehérnemű czégnél** (Szent László-tér 1. sz. Telefon 166.) **bizományi raktárt létesíték**, hol már a legközelebbi **tavaszi és nyári újdonságok** beszerezhetők, esetleg megrendelhetők.

Vidéki megrendeléseket, valamint minták szétküldését is Strohmayr Pál ur eszközli, miért is kérem becses szükségletei iránt hozzá fordulni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

SZÉNÁSY GYULA
BUDAPEST, Kristóf-tér.

350

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.